

Mariusz Denisiuk

starszy specjalista w Biurze Rzecznika Ubezpieczonych

Przeniesienie środków z OFE do ZUS

Z dniem 1 lutego 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 6 grudnia 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z określeniem zasad wypłaty emerytur ze środków zgromadzonych w OFE. Zgodnie z nowymi przepisami nastąpiło przekazanie części środków z otwartego funduszu emerytalnego na subkonto ubezpieczonych w OFE. Subkonta zostały założone w roku 2012 w celu przekazywania na nie środków, które dotychczas były przekazywane do OFE. Przypomnijmy, iż w związku z obniżeniem składki przekazywanej do funduszu, pozostała część ewidencjonowana jest na specjalnie w tym celu utworzonym subkoncie w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zarządzanym przez ZUS. Subkonta te są wydzielone od pozostałych środków ewidencjonowanych w ZUS i podlegają podobnym uregulowaniom dotyczącym dziedziczenia co środki gromadzone w OFE.

Przekazanie środków z OFE do ZUS

W dniu 3 lutego 2014 r. otwarty fundusz emerytalny umorzył 51,5% jednostek rozrachunkowych zapisanych na rachunku każdego członka OFE na dzień 31 stycznia 2014 r. Umorzone środki zostały przekazane do ZUS, gdzie środki zostały zaewidencjonowane na subkoncie ubezpieczonego w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przenoszone aktywa odzwierciedlają udział każdego członka funduszu w środkach zainwestowanych o wartości odpowiadającej sumie wartości umorzonych jednostek rozrachunkowych. Przekazane zostały więc do ZUS środki dotąd zainwestowane w obligacje i bony emitowane przez Skarb Państwa, obligacje emitowane przez Bank Gospodarstwa Krajowego na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, gwarantowane przez Skarb Państwa, inne papiery wartościowe opiewające na świadczenia pieniężne, gwarantowane lub poręczane przez Skarb Państwa, środki pieniężne denominowane w walucie polskiej.

W przypadku osób, którym otwarty fundusz emerytalny otworzył rachunek, aby przekazać na niego środki wynikające z podziału w związku z rozwodem lub śmiercią małżonka, który posiadał rachunek w otwartym funduszu emerytalnym i dla których do dnia 3 lutego 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie prowadzi konta, Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych zakłada także subkonto. Na subkonto zostanie przekazana równowartość 51,5% środków zgromadzonych na rachunku w OFE.

Decyzja o dalszym przekazywaniu składki do OFE

W okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 31 lipca 2014 r. członek OFE może złożyć w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych pisemnie lub w formie dokumentu elektronicznego – uwierzytelnionego z wykorzystaniem kwalifikowanego certyfikatu, profilu zaufanego ePUAP, lub innych technologii umożliwiających identyfikację, zgodne ze wzorem oświadczenie o przekazywaniu do OFE składki emerytalnej. Pierwszą składką odprowadzaną zgodnie z oświadczeniem, będzie składka należna za lipiec 2014 r. W przypadku, gdyby ubezpieczony nie złożył powyższego oświadczenia, wówczas składka do otwartego funduszu emerytalnego nie będzie przekazywana i w całości będzie ewidencjonowana na subkoncie w ZUS. Oświadczenie to ma formę określoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia członka otwartego funduszu emerytalnego o przekazywaniu składki do otwartego funduszu emerytalnego oraz o zapoznaniu się z informacją dotyczącą powszechnego systemu emerytalnego oraz informacją dotyczącą otwartych funduszy emerytalnych. Oświadczenie to zawiera informację o decyzji ubezpieczonego co do dalszego przekazywania składki do otwartego funduszu emerytalnego oraz o zapoznaniu się z przygotowaną przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych informacją dotyczącą powszechnego systemu emerytalnego oraz informacją dotyczącą poszczególnych otwartych funduszy emerytalnych.

Decyzja o dalszym przekazywaniu składki do OFE lub przekazywaniu całości składki na subkonto w ZUS nie jest decyzją ostateczną i może podlegać zmianie. Począwszy od 2016 r., co cztery lata, w okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 31 lipca, członek otwartego funduszu emerytalnego lub osoba, której Zakład Ubezpieczeń Społecznych ewidencjonuje składkę na subkoncie, może złożyć do ZUS pisemnie lub w formie dokumentu elektronicznego uwierzytelnionego z wykorzystaniem kwalifikowanego certyfikatu, profilu zaufanego ePUAP lub innych technologii umożliwiających identyfikację przez system teleinformatyczny udostępniony bezpłatnie przez Zakład, zgodne ze wzorem oświadczenie o przekazywaniu do otwartego funduszu emerytalnego składki; zewidencjonowaniu składki na subkoncie począwszy od składki opłaconej za miesiąc, w którym złożono wniosek.

Przekazywanie środków z OFE do ZUS w związku ze zbliżającym się osiągnięciem wieku emerytalnego

W związku ze zbliżaniem się ubezpieczonego do wieku emerytalnego, otwarty fundusz emerytalny umarza jednostki rozrachunkowe pozostające na rachunku członka OFE po poinformowaniu przez ZUS o obowiązku przekazania środków zgromadzonych na rachunku członka otwartego funduszu emerytalnego na fundusz emerytalny Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z ukończeniem przez ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy byli w wieku niższym o mniej niż 10 lat od wieku emerytalnego. Każdego miesiąca umorzeniu podlega liczba jednostek rozrachunkowych będących ilorzem liczby jednostek rozrachunkowych zgromadzonych na rachunku członka OFE i wyrażonej w miesiącach różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym a wiekiem członka OFE w dniu dokonywania umorzenia. Kwota wynikająca z umorzonych jednostek jest ewidencjonowana na subkoncie w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Przystąpienie do OFE, składka, opłata

Zmianie uległy zasady przystępowania do OFE. Dotychczas było to obowiązkiem każdej osoby urodzonej po 31 grudnia 1968 r. objętej ubezpieczeniem emerytalnym. W przypadku nieprzystąpienia do funduszu, dokonywane było losowanie funduszu, do którego miała przystąpić osoba ubezpieczona. Obecnie, nie później niż w terminie 4 miesięcy, licząc od objęcia ubezpieczeniem emerytalnym, ubezpieczony może zawrzeć umowę z OFE. Zakład odprowadza wówczas do wybranego przez ubezpieczonego otwartego funduszu emerytalnego składkę emerytalną, poczynając od składki opłaconej za miesiąc, w którym ZUS otrzymał od otwartego funduszu emerytalnego zawiadomienie o zawarciu umowy.

Zmianie uległa także wysokość składki przekazywanej do otwartego funduszu emerytalnego. W przypadku odprowadzania składki do OFE część składki na ubezpieczenie emerytalne wynosząca 2,92% podstawy wymiaru składki jest odprowadzana przez ZUS do wybranego przez ubezpieczonego otwartego funduszu emerytalnego, natomiast 4,38% podstawy wymiaru składki jest ewidencjonowana przez ZUS na subkoncie.

Otwarty fundusz emerytalny może teraz pobierać opłaty wyłącznie w formie potrącenia określonej procentowo kwoty z wpłacanych składek, nie większej niż 1,75%, z tym że potrącenia dokonuje się przed przeliczeniem składek na jednostki rozrachunkowe.

Dziedziczenie środków zgromadzonych w OFE i na subkoncie

Dziedziczenie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym nie uległo zmianie. Natomiast w związku z przekazaniem środków z OFE na subkonto w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wymaga dodatkowych wyjaśnień.

Zwaloryzowane kwoty składek, środków i odsetek za zwłokę, zewidencjonowane na subkoncie, podlegają podziałowi w razie rozwodu, unieważnienia małżeństwa albo w przypadku śmierci osoby, dla której ZUS prowadzi subkonto, na zasadach określonych w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, dotyczących podziału środków zgromadzonych na rachunku w OFE w razie rozwodu, unieważnienia małżeństwa albo śmierci.

W przypadku, gdy małżonek osoby zmarłej, dla której ZUS prowadzi subkonto, nabywa prawo do środków zgromadzonych na rachunku w OFE jako osoba uprawniona wskazana przez zmarłego albo jako jego spadkobierca, przypadającą mu w wyniku podziału część składek zewidencjonowanych na subkoncie ewidencjonuje się na jego subkoncie, jeżeli zażąda przekazania środków zmarłego zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na jego rachunek w otwartym funduszu emerytalnym.

W przypadku osób będących członkami OFE, otwarty fundusz emerytalny jest obowiązany zawiadomić ZUS o osobach, na rzecz których nastąpił podział środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym w razie rozwodu, unieważnienia małżeństwa albo śmierci osoby, dla której Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzi subkonto, oraz o ich udziale w tych środkach, w terminie 14 dni od dnia dokonania tego podziału.

Dane dotyczące osób, o których mowa w ust. 5, obejmują imię i nazwisko, numer PESEL i numer NIP, o ile osoby mają obowiązek posługiwania się tym numerem na podstawie przepisów o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników, oraz adres i miejsce zamieszkania.

W terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia Zakład Ubezpieczeń Społecznych część składek przypadających małżonkowi w wyniku podziału składek zewidencjonowanych na subkoncie ewidencjonuje na subkoncie tego małżonka jako składki, odpowiednio na dzień ustania wspólności majątkowej albo dzień śmierci ubezpieczonego, a część składek przypadających uprawnionym w wyniku podziału składek zewidencjonowanych na subkoncie wypłaca bezpośrednio tym uprawnionym w takiej formie, w jakiej następuje wypłata w otwartym funduszu emerytalnym.

Osobie, której Zakład Ubezpieczeń Społecznych założył subkonto, jest dokonywana jednorazowa wypłata składek zewidencjonowanych na subkoncie, w przypadku gdy otwarty

fundusz emerytalny dokonał tej osobie jednorazowej wypłaty środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, na podstawie art. 129a ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Otwarty fundusz emerytalny jest obowiązany zawiadomić ZUS o dokonaniu jednorazowej wypłaty środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym w terminie 14 dni od dnia dokonania tej wypłaty. Zakład dokonuje jednorazowej wypłaty składek zewidencjonowanych na subkoncie w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania zawiadomienia. Powyższe zasady wypłaty stosuje się odpowiednio w przypadku ustania wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa albo umownego wyłączenia lub ograniczenia wspólności ustawowej między osobą, dla której Zakład prowadzi subkonto, a jej małżonkiem.

Podsumowanie

Zmiany w przepisach dotyczących przekazywania składek do otwartych funduszu emerytalnych nie oznaczają ich likwidacji. Należy podkreślić, iż przekazanie części środków z OFE na subkonto, a następnie brak złożenia oświadczenia o dalszym przekazywaniu składek do OFE nie powoduje, że ubezpieczony przestaje być członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Decyzja o nieprzekazywaniu lub przekazywaniu składek do funduszu emerytalnego może być zmieniana raz na cztery lata. Oświadczenie takie będzie składane zawsze między 1 kwietnia a 31 lipca. Natomiast osoby dopiero rozpoczynające pracę nie muszą, choć mogą, przystępować do funduszu emerytalnego. Warto podkreślić, iż dziedziczenie środków przekazanych na subkonto w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych odbywa się na podobnych zasadach jak dziedziczenie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym.